

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları
Yayın No: 1515

bize göre aile

Yayın Koordinatörü: Murat Aydemir
Editör: Veysel Altuntaş
Kapak ve İç Tasarım: Tuncay Avşar

1. Baskı, Haziran 2025, Ankara, 5.000 adet
ISBN 978-625-4287-33-6
Sertifika No: 48058

© Bütün yayın hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.
Bu eser, Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık
Ticaret İşletmesi Yönetim Kurulu'nun 29.01.2025 tarih ve
195 sayılı kararı ile basılmıştır.

Ostim OSB Mh. 1256 Cd. No:11
Yenimahalle / ANKARA
0312 354 91 31 (pbx)
0312 354 91 32
bilgi@tdv.com.tr

bize göre
dile

İçindekiler

- 05 Ailenin İslami Açıdan Önemi**
Soner Duman
- 20 Peygamber Efendimizin Aile Modeli**
Mehmet Nezir Gül
- 36 Ailede Mahremiyetin Sınırları**
Ülfet Görgülü
- 53 Aileyi Korumak: Bana Düşen Ne?**
Dursun Ali Tökel
- 66 Aile Bağları**
Demet Tezcan
- 79 Alternatifsiz Bir Kilit Taşı Olarak Aile**
Peyami Safa Gülay
- 87 Aile ve Güven**
Semin Oğurtan
- 99 Ailenin Bireyi Öznenin Ailesi**
Ali Necip Erdoğan
- 111 Babalar, Oğullar ve Masallar**
Sema Bayar
- 122 Kalbur Saman**
Ali Sürmelioğlu

Ailenin İslami Açıdan Önemi

Soner Duman

Giriş

İnsan hayatının temel yapı taşı olan aile kurumu, geçmişten günümüze kadar varlığını sürdüren en kadim sosyal yapıdır. Modern dönemde aile kurumu çeşitli tehditlerle karşı karşıya olsa da İslâm düşüncesinde ailenin yeri ve önemi değişmemiştir. Aile, sadece sosyal bir birim değil, aynı zamanda ahlaki, psikolojik ve dinî boyutları olan çok yönlü bir kurumdur. Bu çalışmada, İslami perspektiften ailenin önemi tarihî, dinî, hukuki ve ahlaki boyutlarıyla ele alınacaktır.

1. Aile, İnsanlık Tarihi Kadar Eskidir

Aile kurumu insanlık tarihi kadar eskidir. Yani insanın varlığıyla birlikte aile kurumu da var olmuştur. Kur'ân-ı Kerîm'de Hz. Âdem'in yaratılışı anlatılırken onun yalnız bırakılmadığı, eşi Hz. Havva ile birlikte yaratıldığı ve birlikte yaşadıkları belirtilmiştir. *"Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan, ondan da eşini yaratan ve ikisinden birçok erkek ve kadın üretilen yayan Rabbinizden sakının."* (Nisâ, 4/1) ayeti bu gerçeği ifade etmektedir.

Hz. Âdem ile Hz. Havva'nın yaratılışından itibaren aile olarak hayat sürmeleri, İslam'da ailenin ne kadar temel bir kurum olduğunun göstergesidir. İlk insanla başlayan bu kurum, yapay ya da sonradan ortaya çıkmış bir sosyal formasyon değil, insan doğasına uygun fitri bir yapı olarak kabul edilmektedir.

2. Ahirette Devam Edecek Tek Kurum: Aile

İslam'a göre dünyadaki kurumların büyük bir bölümü kıyametin kopmasıyla birlikte sona erecek ancak aile kurumu cennet hayatında da varlığını sürdürecektir. Kur'an'da cennetliklerin aileleriyle birlikte orada buluşacakları şu şekilde ifade edilir: *"İman eden ve zürriyetleri de imanla kendilerine tâbi olan kimseleri, zürriyetleriyle birlikte cennete alırsınız."* (Tûr, 52/21) Bu ayet, ebedî saadetin bireysel değil aile olarak yaşanacağını ortaya koyar.

Cennet tasvirlerinde, mutluluğun eş ve çocuklarla birlikte sürdürüldüğü ifade edilerek *“Kendileri ve eşleri gölgelerde, koltuklara yaslanırlar.”* (Yâsîn 36/56) buyrulmaktadır. Bu durum, İslam’ın aileye verdiği değerin sadece dünyevi değil, uhrevi yönüyle de ne kadar kapsamlı olduğunu ortaya koyar.

3. Kur’an’da Aileye Dair Hükümlerin Yoğunluğu

Kur’ân-ı Kerîm’de aileyle ilgili hukuki ve ahlaki düzenlemeler büyük yer tutmaktadır. Evlilik, boşanma, mehir, iddet, nafaka, velayet, miras gibi konular ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. Özellikle Talâk, Nisâ, Nûr ve Ahzâb surelerinde aile hukukuna dair hükümler oldukça ayrıntılıdır.

Kur’an’da bu denli fazla yer alan aileyle ilgili ayetler, ailenin Allah Teâlâ nezdindeki değerini göstermektedir. Nitekim aileyi kuran, koruyan ve dağılması hâlinde taraflara hak ve sorumluluklar yükleyen birçok ayet bu kapsamda değerlendirilmektedir. Bu da sağlıklı bir toplumun ancak sağlam aile yapılarıyla inşa edileceğinin Kur’anî bir ilke olduğunu gösterir.

4. Kur’an Kıssalarında Aileye Dair Vurgular

Kur’ân-ı Kerîm, aile kurumuna ilişkin sadece hukuki düzenlemelerle yetinmemiş; aynı zamanda yer verdiği

kıssalar aracılığıyla da ailenin önemine, aile fertleri arasındaki iletişimin nasıl olması gerektiğine dair dolaylı fakat etkili mesajlar vermiştir. Bu kıssalar, aile içi ilişkilerde inanç, ahlak, sabır ve iletişim gibi konulara işaret etmekte; ideal ve problemlı aile tiplerine dair örnekler sunarak müminlere yol göstermektedir.

a) Aile Fertlerinin İman Yolunda Olması İçin Gösterilen Gayret

Kur'an kıssaları, aile bireylerinin özellikle iman ve tevhit konusunda doğru yolda olmaları için gösterilmesi gereken gayreti örneklerle ortaya koyar. Bu kapsamda bazı peygamberlerin kendi aile fertlerine yönelik tebliğ ve nasihatleri dikkat çekicidir:

- Hz. Nuh'un Oğlunu Uyarması: Hz. Nuh, iman etmeyen oğlunu tufandan kurtarmak istemiş, ona gemiye binmesini söylemiş fakat oğlu bu davete icabet etmeyerek helak olanlardan olmuştur. Hz. Nuh'un oğluna seslenişi şu şekilde aktarılır: *"Ey oğlum! Bizimle birlikte bin, kâfirlerle beraber olma!"* (Hûd, 11/42-43) Bu kıssa, bir babanın çocuğunu imana davet etme çabasını ve her bireyin kendi inancından sorumlu olduğunu vurgular.
- Hz. İbrahim'in Babasına Tebliği: Hz. İbrahim, şirk üzere olan babasına yumuşak bir üslupla hitap etmiş, onu Allah'tan başka varlıklara kulluk etmekten